

Nulmeting SALKturbo plan

De KPI als richtsnoer

Inhoud

Inleiding	4
Een competitief Limburg	6
Innovatie als motor voor een hogere toegevoegde waarde.....	6
Waardevolle en toekomstgerichte werkrachten creëren en houden	8
Impact verhogen als internationaal geconnecteerde regio	12
Een duurzaam Limburg.....	16
Klimaatpositief gaan met de Limburgse Green Deal.....	16
Slim en duurzaam onze ruimte inzetten	19
De mobiliteit van de toekomst uitrollen	21
Een digitaal Limburg.....	22
Iedere Limburger digitaal geletterd, thuis en daarbuiten.....	22
Een digitale turbo op maat van ieder bedrijf en sector	25
Door digitalisering het leidende zorglabo voor de Euregio worden	25
Een inclusief Limburg	26
Maximale ontplooiingskansen voor iedere Limburger garanderen.....	26
Een arbeidsmarkt realiseren die niemand achterlaat.....	30
Een omgeving creëren waarin elk talent kan groeien.....	35
Bijlage - Overzicht Europese benchmarkregio's.....	38
Contact	40

Inleiding

Om de impact en resultaten van SALKturbo op de Limburgse economie te beoordelen werken we met meetbare doelstellingen. Voor elk van de ambitielijnen wordt daarom een set van KPI's vooropgesteld. Een KPI is een meetbare Kritische Performantie Indicator, of een barometer die een signaal geeft over de effectiviteit in en van een ambitielijn. Het meten van deze KPI moet inzichten geven over hoe de ambities in de komende jaren worden gerealiseerd. Daarbij vormen de KPI's tevens een richtsnoer voor de projecten en initiatieven die binnen SALKturbo worden opgezet. Deze moeten immers bijdragen tot een positieve evolutie op de KPI's en het versterken van het Limburgse economisch weefsel binnen Vlaanderen en Europa.

3 pijlers voor het monitoren van de KPI's

Voor de verschillende ambitielijnen in SALKturbo volgen we de evolutie van KPI's op via drie pijlers:

1. We vergelijken de Limburgse positie **over de tijd** (evolutie sinds 2015) en ten **opzichte van Vlaanderen** (Vlaamse benchmark).
2. We vergelijken de Limburgse prestaties met die van andere **relevante Europese regio's** (Europese benchmark), althans voor die KPI's of indicatoren waarvoor vergelijkbare Europese regionale data beschikbaar zijn. In **bijlage** wordt meer duiding gegeven over de selectie en motivatie van de opgenomen Europese benchmarkregio's.
3. Om de Limburgse positie te kennen op de ambitielijnen waarvoor geen of onvoldoende betrouwbare Limburgse data beschikbaar zijn – zoals deze rond de prioriteit 'digitalisering' – zetten we zelf **barometers** op om KPI's te meten en te monitoren.

Een nulmeting als basis voor ambitieniveaus en jaarlijkse monitoring

In dit rapport maken we een **nulmeting** op voor de KPI's op de eerste en tweede pijler (evolutie en Europese benchmark).

In een volgende fase – rond de zomer van 2021 – worden op basis van deze nulmeting ambitieniveaus vooropgesteld. Deze ambitieniveaus moeten aangeven welk groeipad we in Limburg de komende vijf jaar willen realiseren op de verschillende sociaaleconomische indicatoren. Vervolgens wordt jaarlijks gerapporteerd over de Limburgse voortgang op de vooropgestelde KPI's en ambitieniveaus.

De jaarlijkse rapportage wordt daarbij gezien als **een dashboard dat signalen geeft** over economische trends en indicatoren, meer dan dat het een diepgaande analyse is van de effectiviteit van de individuele projecten. Een SALKturbo-project draagt weliswaar bij tot het groeipad van één of meerdere KPI's, maar de monitoring van de KPI's is er niet op gericht om projecten te toetsen op hun individuele bijdrage in het realiseren van de gestelde ambitieniveaus.

Data als hoeksteen voor een coherent monitoringsysteem

Het vaststellen en operationaliseren van de economische KPI's is sterk afhankelijk van de data die voorhanden zijn. De beschikbaarheid van **objectieve, betrouwbare en vergelijkbare data** geldt daarbij als een basisvoorwaarde om op een coherente manier aan sociaal-economische monitoring te doen. Bovendien moeten de data ook beschikbaar zijn op het **provinciale niveau**.

In de keuzes van de geselecteerde KPI's moet dus rekening gehouden worden met deze

criteria en bijgevolg ook met de beperkingen die er vaak mee gepaard gaan. Niettemin beschouwen we de monitoring van de SALKturbo KPI's als een dynamisch proces. Indien in de komende maanden en jaren nieuwe of betere data voorhanden komen, zal het monitoringinstrument verder worden bijgesteld en verfijnd.

De data die werden verzameld voor het bepalen van de KPI's en de nulmeting zijn afkomstig van verschillende **Vlaamse, federale en Europese overheidsinstellingen of statistiekdiensten**. Het gaat doorgaans dan

ook over de officiële, geharmoniseerde statistieken. De verwerking van de data gebeurde door POM Limburg en UHasselt.

Er wordt gerapporteerd met de **meest recent beschikbare cijfers** (de dataverzameling voor deze nulmeting werd afgesloten in april 2021).

De structuur van dit rapport volgt de inhoudelijke structuur van het SALKturboplan en is tevens opgebouwd vanuit de 4 prioriteiten en 12 ambitielijnen.

Het dagelijks bestuur SALKturbo

Tom Vandeput - Gedeputeerde van Economie

Piet Pauwels - Decaan Bedrijfseconomische Wetenschappen UHasselt

Bruno Bamps - Directeur Directie Ondernemen provinciebestuur Limburg

Noël Slangen - Algemeen directeur POM Limburg

Een competitief Limburg

Ambitielijn 1

Innovatie als motor voor een hogere toegevoegde waarde

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

1.1. Arbeidsproductiviteit (bruto toegevoegde waarde per werknemer) (in €)

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	83.094	84.405	86.228	87.177	88.484
Vlaanderen	97.547	99.509	101.326	103.135	104.988
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen	-14,8%	-15,2%	-14,9%	-15,5%	-15,7%

Bron: Nationale Bank van België | De arbeidsproductiviteit is een maat voor de efficiëntie van de ingezette arbeid. Hier wordt de arbeidsproductiviteit gedefinieerd als de bruto toegevoegde waarde per werknemer.

1.2. VLAIO-steun voor onderzoek en ontwikkeling door bedrijven (x €1.000)

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	18.198	14.954	9.516	18.445	20.617
Vlaanderen	165.434	171.807	158.950	227.580	289.563
% Limburg in Vlaanderen	11,0%	8,7%	6,0%	8,1%	7,1%

Bron: VLAIO | Het betreft hier alle VLAIO-steun (incl. het vroegere IWT) voor O&O- en innovatieprojecten door bedrijven.

1.3. Octrooiaanvragen geregistreerd bij het European Patent Office (EPO)

Aantal octrooiaanvragen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	107	117	95	117	103	122
Vlaanderen	1.259	1.405	1.382	1.479	1.554	1.580
% Limburg in Vlaanderen	8,5%	8,3%	6,9%	7,9%	6,6%	7,7%
Aantal octrooiaanvragen per 100.000 inwoners	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	12	14	11	13	12	14
Vlaanderen	20	22	21	23	24	24

Bron: EPO/Statbel

Europese benchmarkregio's

1.4. Aandeel van het BBP dat wordt besteed aan Onderzoek & Ontwikkeling (2017)

Rank	Land	Regio	%
1	DE	Braunschweig	8,52
2	DE	Stuttgart	7,69
3	DE	Karlsruhe	4,95
4	DE	Tübingen	4,78
5	DK	Hovedstaden	4,76
6	FR	Midi-Pyrénées	4,75
7	BE	Prov. Vlaams-Brabant	4,20
8	DE	Dresden	4,13
9	DE	Oberbayern	4,03
10	SE	Stockholm	3,75
11	FI	Helsinki-Uusimaa	3,48
12	BE	Prov. Antwerpen	3,45
13	SE	Sydsverige	3,23
14	DE	Köln	2,97
15	NL	Noord-Brabant	2,64
16	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	2,49
17	FI	Länsi-Suomi	2,48
18	DE	Hannover	2,25
19	BE	Prov. Liège	2,18
20	DE	Düsseldorf	1,96
21	NL	Utrecht	1,92
22	NL	Limburg (NL)	1,88
23	DE	Arnsberg	1,76
24	DE	Saarland	1,76
25	FI	Etelä-Suomi	1,73
26	FR	Alsace	1,71
27	BE	Prov. Limburg (BE)	1,58
28	BE	Prov. Hainaut	1,43
29	FR	Picardie	1,41
30	FR	Lorraine	1,25
31	DE	Münster	1,22
32	SE	Norra Mellansverige	1,20
33	BE	Prov. Namur	1,02
34	FR	Nord-Pas-de-Calais	0,91
35	ES	La Rioja	0,89
36	DE	Trier	0,88
37	MT	Malta	0,56
38	ES	Illes Balears	0,36
Europese Unie (27)			2,16
Vlaams Gewest			2,86

Bron: Eurostat | Cijfers voor de Franse regio's hebben betrekking op 2013, voor de Nederlands regio's op 2012

1.5. Aandeel van de actieve bevolking dat tewerkgesteld is in wetenschap en technologie (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Stockholm	54,1
2	DK	Hovedstaden	52,2
3	FI	Helsinki-Uusimaa	51,6
4	NL	Utrecht	50,8
5	DE	Oberbayern	45,3
6	SE	Sydsverige	45,3
7	DE	Köln	44,0
8	BE	Prov. Vlaams-Brabant	42,3
9	DE	Stuttgart	41,2
10	DE	Karlsruhe	41,1
11	DE	Saarland	40,3
12	DE	Braunschweig	40,1
13	DE	Düsseldorf	40,0
14	DE	Tübingen	39,7
15	DE	Hannover	39,5
16	FI	Länsi-Suomi	39,4
17	DE	Dresden	39,3
18	NL	Noord-Brabant	38,6
19	DE	Münster	38,5
20	FI	Etelä-Suomi	38,3
21	FR	Midi-Pyrénées	38,2
22	BE	Prov. Liège	37,8
23	DE	Trier	37,4
24	DE	Arnsberg	37,2
25	BE	Prov. Namur	37,0
26	BE	Prov. Limburg (BE)	36,8
27	BE	Prov. Antwerpen	36,7
28	NL	Limburg (NL)	36,3
29	SE	Norra Mellansverige	36,3
30	FR	Alsace	35,8
31	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	35,7
32	FR	Nord-Pas-de-Calais	34,3
33	FR	Lorraine	33,7
34	BE	Prov. Hainaut	33,5
35	MT	Malta	32,6
36	FR	Picardie	29,6
37	ES	La Rioja	22,1
38	ES	Illes Balears	20,3
Europese Unie (27)			33,5
Vlaams Gewest			37,1

Bron: Eurostat | Afbakening van 'wetenschap en technologie' op basis van de ISCO-beroepenclassificatie (beroepsgroepen 2 en 3)

Ambitielijn 2

Waardevolle en toekomstgerichte werkkrachten creëren en houden

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

2.1. Werkgelegenheid – Aantal jobs in loondienst

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	276.992	281.346	287.427	290.948	296.970
Vlaanderen	2.222.548	2.254.310	2.296.340	2.342.097	2.382.023
% Limburg in Vlaanderen	12,5%	12,5%	12,5%	12,4%	12,5%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	101,6	103,8	105,0	107,2
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	101,4	103,3	105,4	107,2

Bron: RSZ (cijfers op 31/12 van het referentiejaar)

2.2. Werkgelegenheid (aantal jobs) in medium- en hoogtechnologische industrie en hoogtechnologische diensten (loontrekkenden en zelfstandigen in hoofdberoep)

Aantal jobs	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	15.902	16.270	16.213	17.343	17.719
Vlaanderen	166.480	168.815	174.145	179.795	185.849
% Limburg in Vlaanderen	9,6%	9,6%	9,3%	9,6%	9,5%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	102,3	102,0	109,1	111,4
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	101,4	104,6	108,0	111,6
Aandeel in totale werkgelegenheid	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	4,8%	4,9%	4,8%	5,0%	5,0%
Vlaanderen	6,3%	6,3%	6,4%	6,4%	6,5%

Bron: RSZ/RSVZ (cijfers op 31/12 van het referentiejaar) | Selectie van Nace-sectoren: 20, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 59, 60, 61, 62, 63, 72 (conform Eurostat-definitie)

2.3. Participatiegraad van jongeren (18- tot 24-jarigen) aan het Hoger Onderwijs (in %)

	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Limburg	43,4%	42,0%	43,4%	43,8%	48,5%
Vlaanderen	46,2%	46,7%	47,6%	48,3%	52,4%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-2,8	-4,7	-4,2	-4,5	-3,9

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming | Tijdsreksbreuk in 2019-2020 door de overheveling van het hoger beroeps onderwijs naar het hoger onderwijs en de hervorming van de lerarenopleiding

2.4. Gekwalificeerde STEM uitstroom (studiebewijzen)

Aantal gediplomeerden in STEM-richtingen in het Hoger Onderwijs

Aantal diploma's STEM	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Limburg	1.876	1.732	1.837	1.802
Vlaanderen	14.986	15.037	15.399	15.530
% Limburg in Vlaanderen	12,5%	11,5%	11,9%	11,6%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	92,3	97,9	96,1
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	100,3	102,8	103,6
Aandeel STEM in totaal aantal diploma's	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Limburg	27,4%	26,0%	27,4%	28,7%
Vlaanderen	27,2%	27,1%	27,4%	28,2%

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming | Cijfers naar vestigingsplaats van de school

Europese benchmarkregio's

2.5. Aandeel werkenden in technologische en kennisintensieve sectoren in totale tewerkstelling (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	FI	Helsinki-Uusimaa	9,7
2	SE	Stockholm	9,7
3	DK	Hovedstaden	9,3
4	DE	Oberbayern	6,6
5	BE	Prov. Vlaams-Brabant	6,5
6	BE	Prov. Antwerpen	6,4
7	DE	Karlsruhe	6,0
8	NL	Utrecht	6,0
9	BE	Prov. Namur	5,9
10	DE	Tübingen	5,7
11	FR	Midi-Pyrénées	5,7
12	MT	Malta	5,7
13	DE	Köln	5,0
14	FR	Alsace	4,7
15	DE	Stuttgart	4,6
16	DE	Dresden	4,6
17	SE	Sydsverige	4,6
18	FI	Länsi-Suomi	4,3
19	BE	Prov. Hainaut	4,1
20	DE	Braunschweig	4,1
21	FI	Etelä-Suomi	4,1
22	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	3,9
23	NL	Noord-Brabant	3,8
24	BE	Prov. Liège	3,7
25	BE	Prov. Limburg (BE)	3,5
26	DE	Hannover	3,4
27	DE	Düsseldorf	3,4
28	FR	Picardie	3,4
29	DE	Arnsberg	2,9
30	DE	Saarland	2,8
31	NL	Limburg (NL)	2,8
32	DE	Münster	2,4
33	FR	Nord-Pas-de-Calais	2,3
34	FR	Lorraine	2,2
35	SE	Norra Mellansverige	2,1
36	ES	Illes Balears	1,9
37	ES	La Rioja	1,2
	DE	Trier	nb
Europese Unie (27)			4,1
Vlaams Gewest			5,1

Bron: Eurostat (nb = niet beschikbaar) | Selectie van Nace-sectoren: 20, 21, 26, 27, 28, 29, 30, 59, 60, 61, 62, 63, 72 | Data m.b.t. werkenden (Labour Force Survey)

2.6. Aandeel van de bevolking tussen 25 en 64 jaar met een hoger onderwijs-diploma (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	FI	Helsinki-Uusimaa	53,7
2	SE	Stockholm	53,0
3	NL	Utrecht	52,7
4	DK	Hovedstaden	52,3
5	BE	Prov. Vlaams-Brabant	49,2
6	SE	Sydsverige	45,6
7	FR	Midi-Pyrénées	44,5
8	FI	Länsi-Suomi	43,8
9	FI	Etelä-Suomi	42,6
10	DE	Oberbayern	40,5
11	BE	Prov. Antwerpen	40,0
12	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	38,9
13	ES	La Rioja	38,3
14	NL	Noord-Brabant	38,1
15	BE	Prov. Namur	37,7
16	BE	Prov. Liège	37,5
17	BE	Prov. Limburg (BE)	36,7
18	FR	Alsace	35,3
19	DE	Stuttgart	34,3
20	NL	Limburg (NL)	33,6
21	SE	Norra Mellansverige	33,6
22	DE	Karlsruhe	33,0
23	FR	Nord-Pas-de-Calais	33,0
24	FR	Lorraine	32,9
25	BE	Prov. Hainaut	32,0
26	DE	Tübingen	31,9
27	ES	Illes Balears	31,9
28	DE	Dresden	31,5
29	DE	Köln	30,9
30	DE	Trier	29,4
31	DE	Braunschweig	29,2
32	MT	Malta	29,1
33	DE	Hannover	28,3
34	FR	Picardie	27,9
35	DE	Düsseldorf	26,5
36	DE	Münster	25,7
37	DE	Saarland	25,0
38	DE	Arnsberg	23,1
Europese Unie (27)			31,6
Vlaams Gewest			41,0

Bron: Eurostat | Hoger Onderwijs = diploma's hoger beroepsonderwijs, hoger (niet-) universitair onderwijs, doctoraten (ISCED 5-8)

2.7. Verdeling van de bevolking (ouder dan 15 jaar) naar onderwijsniveau (2019)

(gesorteerd volgend aandeel hooggeschoolden)

Rank	Land	Regio	Laaggeschoold	Middengeschoold	Hooggeschoold
1	BE	Prov. Vlaams-Brabant	9,9%	36,8%	53,3%
2	FI	Helsinki-Uusimaa	9,5%	38,0%	52,5%
3	SE	Stockholm	11,7%	36,2%	52,1%
4	NL	Utrecht	16,6%	32,6%	50,8%
5	DK	Hovedstaden	14,6%	35,6%	49,8%
6	FR	Midi-Pyrénées	10,9%	40,9%	48,2%
7	SE	Sydsverige	13,1%	40,8%	46,1%
8	BE	Prov. Liège	16,2%	38,5%	45,3%
9	BE	Prov. Namur	15,2%	40,4%	44,5%
10	BE	Prov. Antwerpen	14,9%	41,2%	43,9%
11	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	14,1%	42,4%	43,4%
12	FI	Länsi-Suomi	9,4%	47,8%	42,8%
13	BE	Prov. Limburg (BE)	15,5%	42,2%	42,3%
14	FI	Etelä-Suomi	9,6%	48,7%	41,7%
15	FR	Nord-Pas-de-Calais	12,3%	46,4%	41,3%
16	ES	La Rioja	35,0%	24,0%	41,0%
17	BE	Prov. Hainaut	16,1%	42,9%	41,0%
18	FR	Alsace	12,4%	47,8%	39,9%
19	DE	Oberbayern	11,0%	50,0%	39,0%
20	FR	Lorraine	14,1%	47,4%	38,5%
21	NL	Noord-Brabant	21,2%	42,0%	36,8%
22	ES	Illes Balears	38,3%	26,7%	35,0%
23	SE	Norra Mellansverige	14,8%	51,2%	34,0%
24	DE	Stuttgart	14,5%	51,7%	33,8%
25	FR	Picardie	20,1%	46,3%	33,6%
26	NL	Limburg (NL)	23,3%	43,6%	33,1%
27	DE	Karlsruhe	13,7%	53,8%	32,5%
28	DE	Dresden	5,5%	62,2%	32,3%
29	DE	Köln	13,9%	54,1%	32,0%
30	MT	Malta	36,3%	32,0%	31,7%
31	DE	Tübingen	13,8%	54,7%	31,5%
32	DE	Braunschweig	12,6%	57,1%	30,3%
33	DE	Hannover	12,7%	58,3%	29,0%
34	DE	Trier	11,8%	59,8%	28,4%
35	DE	Düsseldorf	14,9%	57,1%	28,0%
36	DE	Saarland	13,5%	59,5%	27,1%
37	DE	Münster	14,1%	59,8%	26,1%
38	DE	Arnsberg	15,4%	60,2%	24,4%
Europese Unie (27)			17,2%	48,3%	34,5%
Vlaams Gewest			13,6%	41,4%	45,0%

Bron: Eurostat | Verdeling naar onderwijsniveau volgens de International Standard Classification of Education (ISCED): laag (ISCED 0-2), midden (ISCED 3-4), hoog (ISCED 5-8)

Ambitielijn 3

Impact verhogen als internationaal geconnecteerde regio

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

3.1. Exportwaarde (in miljard euro)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	15,4	15,1	16,4	16,4	16,4	15,3
Vlaanderen	244,6	244,6	256,0	263,5	282,6	238,8
% Limburg in Vlaanderen	6,3%	6,2%	6,4%	6,2%	5,8%	6,4%

Bron: Statbel | De export omvat alle bedragen (excl. btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige onderneming van goederen en diensten aan derden in het buitenland of m.a.w. de in het buitenland gerealiseerde omzet

3.2. Directe buitenlandse investeringen: aangekondigd investeringsbedrag (in miljoen euro)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	212,8	394,8	641,0	371,5	278,5	184,8
Vlaanderen	2.700,5	1.866,9	2.079,9	4.241,8	5.203,1	2.389,1
% Limburg in Vlaanderen	7,9%	21,1%	30,8%	8,8%	5,4%	7,7%

Bron: FIT

3.3. Aantal toeristische aankomsten

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	1.263.223	1.296.209	1.290.353	1.380.795	1.419.713	737.325
Vlaanderen	9.265.307	9.063.946	9.510.003	10.322.116	10.442.652	4.414.675
% Limburg in Vlaanderen	13,6%	14,3%	13,6%	13,4%	13,6%	16,7%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	102,6	102,1	109,3	112,4	58,4
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	97,8	102,6	111,4	112,7	47,6

Bron: Statbel | Er wordt van een 'aankomst' gesproken als een persoon in een collectief logiesverstrekking bedrijf aankomt en daar minstens één nacht verblijft

3.4. Aantal toeristische overnachtingen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	4.065.090	4.142.265	4.105.887	4.330.127	4.413.067	2.426.658
Vlaanderen	24.379.810	23.894.894	24.511.335	26.126.619	26.356.863	13.300.202
% Limburg in Vlaanderen	16,7%	17,3%	16,8%	16,6%	16,7%	18,2%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	101,9	101,0	106,5	108,6	59,7
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	98,0	100,5	107,2	108,1	54,6

Bron: Statbel | Een 'overnachting' is iedere nacht die een gast in een collectief logiesverstrekkend bedrijf doorbrengt of is geregistreerd

3.5. Goederenvervoer over de weg volgens laadplaats (in 1.000 ton)

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	23.750	21.368	23.630	24.120	26.267
Vlaanderen	171.255	171.130	173.746	170.011	170.368
% Limburg in Vlaanderen	13,9%	12,5%	13,6%	14,2%	15,4%

Bron: Eurostat

3.6. Goederenvervoer over de weg volgens losplaats (in 1.000 ton)

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	22.053	19.866	22.186	20.920	24.299
Vlaanderen	172.758	171.510	174.795	170.034	170.626
% Limburg in Vlaanderen	12,8%	11,6%	12,7%	12,3%	14,2%

Bron: Eurostat

Europese benchmarkregio's

3.7. Evolutie van het aantal toeristische aankomsten 2015-2019

Rank	Land	Regio	%
1	MT	Malta	+27,5%
2	DE	Tübingen	+23,5%
3	DK	Hovedstaden	+23,5%
4	NL	Noord-Brabant	+23,2%
5	FI	Helsinki-Uusimaa	+21,9%
6	DE	Oberbayern	+20,0%
7	ES	Illes Balears	+19,6%
8	SE	Sydsverige	+19,0%
9	SE	Stockholm	+18,9%
10	FR	Alsace	+18,3%
11	NL	Utrecht	+16,6%
12	BE	Prov. Antwerpen	+16,1%
13	DE	Saarland	+15,8%
14	BE	Prov. Liège	+15,6%
15	DE	Braunschweig	+15,6%
16	NL	Limburg (NL)	+15,0%
17	BE	Prov. Namur	+14,8%
18	DE	Düsseldorf	+14,8%
19	DE	Stuttgart	+14,2%
20	FR	Lorraine	+14,1%
21	DE	Arnsberg	+12,8%
22	DE	Dresden	+12,7%
23	BE	Prov. Vlaams-Brabant	+12,5%
24	BE	Prov. Limburg (BE)	+12,4%
25	FI	Etelä-Suomi	+12,2%
26	DE	Hannover	+12,2%
27	DE	Köln	+12,1%
28	BE	Prov. Hainaut	+11,9%
29	DE	Karlsruhe	+11,3%
30	FI	Länsi-Suomi	+10,8%
31	DE	Trier	+10,3%
32	DE	Münster	+10,0%
33	SE	Norra Mellansverige	+9,8%
34	FR	Nord-Pas-de-Calais	+7,6%
35	FR	Midi-Pyrénées	+6,4%
36	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	+5,6%
37	ES	La Rioja	+4,7%
38	FR	Picardie	+2,4%
Europese Unie (27)			+18,7%
Vlaams Gewest			+12,7%

Bron: Eurostat

3.8. Aantal toeristische overnachtingen per 1.000 inwoners (2019)

Rank	Land	Regio	Aantal
1	ES	Illes Balears	57.545
2	MT	Malta	20.081
3	DE	Trier	11.451
4	NL	Limburg (NL)	11.014
5	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	10.820
6	DE	Oberbayern	8.830
7	SE	Norra Mellansverige	8.251
8	DK	Hovedstaden	6.776
9	SE	Stockholm	6.509
10	FR	Midi-Pyrénées	5.952
11	DE	Dresden	5.729
12	FR	Alsace	5.592
13	ES	La Rioja	5.228
14	BE	Prov. Limburg (BE)	5.039
15	DE	Tübingen	4.799
16	SE	Sydsverige	4.786
17	NL	Noord-Brabant	4.497
18	FI	Helsinki-Uusimaa	4.204
19	DE	Braunschweig	4.122
20	DE	Karlsruhe	3.878
21	FR	Lorraine	3.262
22	DE	Köln	3.177
23	FR	Picardie	3.175
24	DE	Stuttgart	3.115
25	FI	Länsi-Suomi	3.033
26	DE	Hannover	2.988
27	FI	Etelä-Suomi	2.893
28	BE	Prov. Namur	2.839
29	BE	Prov. Antwerpen	2.640
30	NL	Utrecht	2.537
31	DE	Arnsberg	2.490
32	DE	Saarland	2.391
33	DE	Düsseldorf	2.374
34	BE	Prov. Liège	2.333
35	FR	Nord-Pas-de-Calais	2.162
36	BE	Prov. Vlaams-Brabant	2.048
37	DE	Münster	1.620
38	BE	Prov. Hainaut	994
Europese Unie (27)			6.655
Vlaams Gewest			3.996

Bron: Eurostat

3.9. Goederenvervoer over de weg volgens laadplaats (in 1.000 ton) (2019)

Rank	Land	Regio	X 1.000 ton
1	DE	Oberbayern	171.499
2	DE	Düsseldorf	156.167
3	DE	Stuttgart	155.589
4	DE	Arnsberg	144.530
5	DE	Köln	120.907
6	FR	Nord-Pas-de-Calais	115.088
7	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	107.714
8	DE	Karlsruhe	103.270
9	NL	Noord-Brabant	99.450
10	DE	Münster	93.990
11	DE	Hannover	81.603
12	DE	Tübingen	75.796
13	FR	Midi-Pyrénées	71.599
14	DE	Braunschweig	68.990
15	FI	Länsi-Suomi	67.660
16	FR	Picardie	67.450
17	FI	Etelä-Suomi	64.301
18	SE	Sydsverige	57.224
19	FI	Helsinki-Uusimaa	57.103
20	SE	Norra Mellansverige	54.594
21	DE	Dresden	54.241
22	FR	Alsace	47.676
23	BE	Prov. Antwerpen	46.700
24	FR	Lorraine	46.332
25	SE	Stockholm	44.691
26	NL	Limburg (NL)	41.434
27	DE	Saarland	29.601
28	DE	Trier	26.576
29	BE	Prov. Limburg (BE)	26.267
30	NL	Utrecht	25.606
31	ES	Illes Balears	23.214
32	BE	Prov. Vlaams-Brabant	18.281
33	DK	Hovedstaden	17.493
34	BE	Prov. Liège	14.988
35	BE	Prov. Hainaut	13.485
36	ES	La Rioja	12.390
37	BE	Prov. Namur	7.670
	MT	Malta	nb
Vlaams Gewest			170.368

Bron: Eurostat (nb = niet beschikbaar)

3.10. Goederenvervoer over de weg volgens losplaats (in 1.000 ton) (2019)

Rank	Land	Regio	X 1.000 ton
1	DE	Oberbayern	169.969
2	DE	Stuttgart	156.623
3	DE	Düsseldorf	149.392
4	DE	Arnsberg	137.848
5	DE	Köln	120.961
6	FR	Nord-Pas-de-Calais	110.854
7	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	107.619
8	NL	Noord-Brabant	100.262
9	DE	Karlsruhe	97.689
10	DE	Münster	96.793
11	DE	Hannover	78.623
12	DE	Tübingen	77.334
13	FR	Midi-Pyrénées	72.178
14	FI	Länsi-Suomi	70.004
15	FR	Picardie	67.074
16	DE	Braunschweig	64.464
17	FI	Etelä-Suomi	64.234
18	FI	Helsinki-Uusimaa	57.969
19	SE	Norra Mellansverige	56.620
20	SE	Sydsverige	55.617
21	DE	Dresden	52.510
22	SE	Stockholm	48.413
23	FR	Lorraine	46.676
24	BE	Prov. Antwerpen	46.427
25	FR	Alsace	46.240
26	NL	Limburg (NL)	38.248
27	DE	Saarland	32.762
28	NL	Utrecht	28.215
29	DE	Trier	26.348
30	ES	Illes Balears	25.497
31	BE	Prov. Limburg (BE)	24.299
32	DK	Hovedstaden	23.830
33	BE	Prov. Vlaams-Brabant	18.748
34	BE	Prov. Hainaut	17.607
35	BE	Prov. Liège	15.868
36	ES	La Rioja	11.508
37	BE	Prov. Namur	6.857
	MT	Malta	nb
Vlaams Gewest			170.626

Bron: Eurostat (nb = niet beschikbaar)

Een duurzaam Limburg

Ambitielijn 4

Klimaatpositief gaan met de Limburgse Green Deal

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

4.1. Energiegerelateerde CO2-emissie per sector (in ton)

LIMBURG	2015	2016	2017	2018
Huishoudens	1.441.455	1.365.943	1.361.299	1.290.532
Particulier en commercieel vervoer	1.663.271	1.593.445	1.583.192	1.582.524
Openbaar vervoer	29.849	28.332	27.591	27.462
Tertiair	602.142	569.346	556.979	586.751
Industrie (niet-ETS)	741.160	718.266	697.593	598.315
Landbouw	134.634	128.576	116.829	113.179
Openbare verlichting	9.192	8.935	9.300	9.048
Niet toegekend	21.676	40.125	35.813	30.195
Totaal Limburg	4.643.379	4.452.967	4.388.596	4.238.007
VLAANDEREN	2015	2016	2017	2018
Huishoudens	10.000.200	9.674.788	9.391.318	8.923.283
Particulier en commercieel vervoer	13.489.799	13.430.030	13.354.671	13.344.243
Openbaar vervoer	194.250	188.113	184.122	180.582
Tertiair	5.380.652	5.264.951	5.061.015	5.149.014
Industrie (niet-ETS)	5.363.011	5.294.444	5.215.363	4.834.147
Landbouw	1.505.334	1.636.892	1.591.624	1.592.894
Openbare verlichting	82.374	80.360	77.612	74.526
Niet toegekend	348.817	386.665	362.866	336.699
Totaal Vlaanderen	36.364.438	35.956.242	35.238.593	34.435.388
% Limburg in Vlaanderen (totaal)	12,8%	12,4%	12,5%	12,3%
Limburg totaal (index 2015 = 100)	100,0	95,9	94,5	91,3
Vlaanderen totaal (index 2015 = 100)	100,0	98,9	96,9	94,7

Bron: Departement Omgeving (via Provincies in Cijfers)

Noten: Het betreft hier de directe CO2-emissies gerelateerd aan het verbruik van brandstof in gebouwen, toestellen/voorzieningen/industriële installaties en door transport, en (indirecte) CO2-emissies door de productie van elektriciteit, warmte of koude die wordt verbruikt | ETS = 'Emissions trading system' (het EU-emissiehandels-systeem)

4.2. BBP/CO2-emissie van bedrijven (landbouw, industrie en tertiair) (in €/ton)

	2015	2016	2017	2018
Limburg	17.511	18.917	20.307	22.074
Vlaanderen	19.767	20.613	21.959	23.321
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen	-11,4%	-8,2%	-7,5%	-5,3%

Bron: NBB / Departement Omgeving (via Provincies in Cijfers)

4.3. Energieverbruik per sector (in MWh)

LIMBURG	2015	2016	2017	2018
Huishoudens	7.393.097	7.190.147	7.202.077	6.976.886
Particulier en commercieel vervoer	6.497.313	6.366.406	6.366.185	6.370.664
Openbaar vervoer	115.257	112.138	109.080	108.435
Tertiair	3.193.890	3.100.498	3.071.110	3.181.488
Industrie (niet-ETS)	3.853.187	3.754.195	3.632.414	3.213.742
Landbouw	620.649	600.294	552.584	541.688
Openbare verlichting	52.750	52.028	55.525	55.673
Totaal Limburg	21.837.926	21.385.185	21.176.582	20.611.096
VLAANDEREN	2015	2016	2017	2018
Huishoudens	51.951.780	51.444.095	50.042.911	48.423.589
Particulier en commercieel vervoer	52.650.068	53.622.003	53.631.985	53.639.332
Openbaar vervoer	762.530	755.889	741.107	726.698
Tertiair	27.074.057	26.982.092	26.211.728	26.435.834
Industrie (niet-ETS)	26.912.529	26.552.821	26.010.358	24.581.812
Landbouw	6.785.199	7.316.989	7.125.692	7.177.490
Openbare verlichting	425.362	417.695	410.216	403.430
Totaal Vlaanderen	168.302.024	169.025.530	165.994.961	163.091.736
% Limburg in Vlaanderen (totaal)	13,0%	12,7%	12,8%	12,6%
Limburg totaal (index 2015 = 100)	100,0	97,9	97,0	94,4
Vlaanderen totaal (index 2015 = 100)	100,0	100,4	98,6	96,9

Bron: Departement Omgeving (via Provincies in Cijfers)

4.4. BBP/energieverbruik van bedrijven (landbouw, industrie en tertiair) (in €/MWh)

	2015	2016	2017	2018
Limburg	3.375	3.594	3.838	4.131
Vlaanderen	3.984	4.131	4.391	4.639
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen	-15,3%	-13,0%	-12,6%	-11,0%

Bron: NBB / Departement Omgeving (via Provincies in Cijfers)

4.5. Productie van groene stroom (wind, zon, water, biomassa, biogas) (in MWh)

	2015	2016	2017	2018
Limburg	964.665	1.044.467	1.124.175	1.183.832
Vlaanderen	4.376.718	4.764.973	5.368.508	5.803.999
% Limburg in Vlaanderen	22,0%	21,9%	20,9%	20,4%
Limburg (index 2015 = 100)	100,0	108,3	116,5	122,7
Vlaanderen (index 2015 = 100)	100,0	108,9	122,7	132,6

Bron: Vlaams Energieagentschap (VEA), Departement Omgeving en Fluvius (via Provincies in Cijfers)

Ambitielijn 5

Slim en duurzaam onze ruimte inzetten

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

5.1. Bezetting van de bedrijventerreinen (in ha)

LIMBURG	2017	2018	2019	2020
Actief aanbod	873	738	658	632
Bezet (incl. infrastructuur)	7.526	7.776	7.737	7.783
Gronden in gebruik door bedrijf	831	889	887	923
In (her)ontwikkeling	3	2	14	71
In ontwikkeling	47	72	78	82
Leegstand	294	279	328	381
Reservegrond bedrijf	340	305	336	397
Reservegrond projectontwikkelaar	0	0	0	62
Tijdelijk niet realiseerbaar	1.415	1.472	1.499	1.200
Totaal	11.329	11.535	11.537	11.530
VLAANDEREN	2017	2018	2019	2020
Actief aanbod	1.701	1.455	1.302	1.157
Bezet (incl. infrastructuur)	37.803	38.179	38.351	38.397
Gronden in gebruik door bedrijf	1.502	1.550	1.527	1.609
In (her)ontwikkeling	103	176	179	188
In ontwikkeling	517	549	494	560
Leegstand	1.713	1.723	1.724	1.854
Reservegrond bedrijf	1.685	1.655	1.529	1.850
Reservegrond projectontwikkelaar	352	255	317	381
Tijdelijk niet realiseerbaar	4.730	4.955	4.967	4.097
Totaal	50.106	50.497	50.390	50.093

Bron: VLAIO

5.2. Economische valorisatie van bedrijventerreinen (in miljoen € BBP/ha)

LIMBURG	2017	2018	2019
Bezet + gronden in gebruik door bedrijf	3,33	3,31	3,42
Totaal	2,46	2,48	2,56
VLAANDEREN	2017	2018	2019
Bezet + gronden in gebruik door bedrijf	6,63	6,80	7,00
Totaal	5,20	5,35	5,54
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (totaal)	-111,4%	-115,7%	-116,4%

Bron: NBB / VLAIO

5.3. Aandeel handelspanden met leegstand in stadskernen (centraal winkelgebied)

In % van totaal aantal handelspanden in centraal gebied

LIMBURG	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aanvang/frictieleegestand (<1 jaar)	6,7%	5,8%	5,0%	5,4%	5,2%	6,3%
Langdurige leegstand (1-3 jaar)	5,4%	6,1%	6,1%	5,4%	5,3%	5,9%
Structurele leegstand (> 3 jaar)	4,0%	4,7%	4,8%	5,7%	6,3%	6,4%
Totale leegstand	16,1%	16,5%	15,9%	16,5%	16,7%	18,6%
VLAANDEREN	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aanvang/frictieleegestand (<1 jaar)	4,5%	4,5%	4,1%	4,5%	4,9%	5,5%
Langdurige leegstand (1-3 jaar)	4,1%	4,3%	4,4%	4,0%	4,0%	4,4%
Structurele leegstand (> 3 jaar)	2,8%	3,1%	3,4%	3,7%	3,8%	3,6%
Totale leegstand	11,4%	11,9%	11,9%	12,3%	12,7%	13,6%

Bron: Locatus (via Provincies in Cijfers) | Het centraal winkelgebied is het belangrijkste winkelgebied van een stad of gemeente, meestal in de kern ervan gelegen

Ambitielijn 6

De mobiliteit van de toekomst uitrollen

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

6.1. Modal split - Verdeling van het gemiddeld aantal verplaatsingen per persoon per dag (gavpppd) volgens hoofdvervoerswijze (in %)

LIMBURG	2015	2016	2017	2018	2019
Te voet	9,7%	12,7%	16,4%	9,4%	6,1%
Als (elektrische) fietser	8,9%	13,4%	9,0%	8,2%	11,3%
Als motor-/brom-/snorfietser	0,6%	0,3%	0,3%	1,2%	0,4%
Als autobestuurder/passagier	75,1%	68,7%	71,6%	76,2%	75,8%
Collectief vervoer (bus, tram, metro, trein, autocar)	5,0%	4,1%	2,5%	3,6%	6,4%
Op een andere wijze	0,7%	0,9%	0,2%	1,3%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
VLAANDEREN	2015	2016	2017	2018	2019
Te voet	11,4%	12,5%	14,8%	13,1%	12,3%
Als (elektrische) fietser	12,1%	15,4%	12,6%	16,2%	14,2%
Als motor-/brom-/snorfietser	0,4%	0,5%	0,7%	1,3%	0,4%
Als autobestuurder/passagier	69,4%	64,9%	65,8%	62,9%	65,0%
Collectief vervoer (bus, tram, metro, trein, autocar)	5,4%	5,7%	5,6%	5,5%	7,1%
Op een andere wijze	1,0%	0,9%	0,6%	1,0%	0,9%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Onderzoek Verplaatsingsgedrag 5.1-5.5 | IMOB-UHasselt

6.2. Aandeel elektrische en hybride personenwagens in totaal aantal nieuwe inschrijvingen

	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	3,9%	5,5%	5,0%	7,9%	20,2%
Vlaanderen	4,3%	5,9%	5,8%	8,9%	22,4%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-0,4	-0,4	-0,8	-1,0	-2,2

Bron: Statbel

6.3. Aantal publieke laadpunten per 100 elektrische personenwagens

	2017	2018
Limburg	50	66
Vlaanderen	37	46

Bron: Departement Omgeving / Studiedienst Vlaamse Regering - Domein Mobiliteit

Een digitaal Limburg

Ambitielijn 7

Iedere Limburger digitaal geletterd, thuis en daarbuiten

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

7.1. Aandeel huishoudens met breedbandconnectie

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	83%	85%	87%	84%	90%
Vlaanderen	81%	84%	86%	85%	89%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	2,0	1,0	1,0	-1,0	1,0

Bron: Statbel

7.2. Aandeel 16- tot 74-jarigen dat minimaal 1x per week internet gebruikt

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	85%	85%	87%	85%	91%
Vlaanderen	85%	86%	87%	89%	91%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	0,0	-1,0	0,0	-4,0	0,0

Bron: Statbel

7.3. Aandeel 16- tot 74-jarigen met basis of gevorderde digitale vaardigheden

	2015	2016	2017	2018	2019
Limburg	59%	60%	62%	nb	63%
Vlaanderen	63%	64%	65%	nb	63%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-4,0	-4,0	-3,0	nb	0,0

Bron: Statbel | nb = niet beschikbaar (niet bevraagd in 2018) | In de beoordeling wordt nagegaan in hoeverre iemand online informatie kan verwerken, online kan communiceren, digitaal problemen kan oplossen en met software kan omgaan.

Europese benchmarkregio's

7.4. Aandeel burgers (16-74 jaar) dat nog nooit een computer heeft gebruikt (2017)

Rank	Land	Regio	%
1	DK	Hovedstaden	2%
2	FI	Helsinki-Uusimaa	2%
3	SE	Stockholm	2%
4	NL	Utrecht	3%
5	NL	Noord-Brabant	3%
6	NL	Limburg (NL)	3%
7	SE	Sydsverige	3%
8	FI	Länsi-Suomi	4%
9	SE	Norra Mellansverige	4%
10	DE	Niedersachsen (Braunschweig, Hannover)	4%
12	DE	Rheinland-Pfalz (Trier)	5%
13	FI	Etelä-Suomi	5%
14	DE	Baden-Württemberg (Stuttgart, Karlsruhe, Tübingen)	6%
17	DE	Bayern (Oberbayern)	6%
18	DE	Sachsen (Dresden)	7%
19	BE	Prov. Antwerpen	7%
20	BE	Prov. Vlaams-Brabant	8%
21	DE	Nordrhein-Westfalen (Düsseldorf, Köln, Münster, Arnsberg)	8%
25	DE	Saarland	8%
26	FR	Alsace	8%
27	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	8%
28	BE	Prov. Limburg (BE)	10%
29	BE	Prov. Namur	11%
30	FR	Nord-Pas-de-Calais	11%
31	FR	Midi-Pyrénées	11%
32	BE	Prov. Hainaut	13%
33	BE	Prov. Liège	13%
34	FR	Picardie	13%
35	FR	Lorraine	13%
36	ES	Illes Balears	14%
37	MT	Malta	18%
38	ES	La Rioja	20%
Europese Unie (27)			16%
Vlaams Gewest			9%

Bron: Eurostat | Cijfers voor de Duitse regio's zijn niet beschikbaar op NUTS2-niveau maar werden toegekend op niveau van de ruimere regio (NUTS1)

7.5. Aandeel burgers (16-74 jaar) dat internet gebruikt voor interactie met publieke overheden (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	DK	Hovedstaden	94%
2	FI	Helsinki-Uusimaa	93%
3	NL	Utrecht	90%
4	FI	Etelä-Suomi	86%
5	SE	Stockholm	86%
6	SE	Norra Mellansverige	85%
7	FI	Länsi-Suomi	84%
8	SE	Sydsverige	81%
9	NL	Noord-Brabant	80%
10	FR	Picardie	76%
11	FR	Midi-Pyrénées	76%
12	NL	Limburg (NL)	76%
13	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	74%
14	FR	Alsace	72%
15	FR	Lorraine	72%
16	FR	Nord-Pas-de-Calais	69%
17	DE	Nordrhein-Westfalen (Düsseldorf, Köln, Münster, Arnsberg)	69%
21	DE	Bayern (Oberbayern)	68%
22	DE	Rheinland-Pfalz (Trier)	67%
23	DE	Saarland	66%
24	BE	Prov. Vlaams-Brabant	65%
25	DE	Baden-Württemberg (Stuttgart, Karlsruhe, Tübingen)	62%
28	DE	Niedersachsen (Braunschweig, Hannover)	62%
30	DE	DED - Sachsen	62%
31	ES	La Rioja	61%
32	BE	Prov. Antwerpen	60%
33	BE	Prov. Namur	58%
34	ES	Illes Balears	58%
35	BE	Prov. Limburg (BE)	57%
36	BE	Prov. Liège	56%
37	BE	Prov. Hainaut	53%
38	MT	Malta	50%
Europese Unie (27)			53%
Vlaams Gewest			60%

Bron: Eurostat | Cijfers voor de Duitse regio's zijn niet beschikbaar op NUTS2-niveau maar werden toegekend op niveau van de ruimere regio (NUTS1)

7.6. Aandeel burgers (16-74 jaar) dat via internet goederen of diensten bestelt voor privégebruik (2020)

Rank	Land	Regio	%
1	DK	Hovedstaden	91%
2	NL	Utrecht	90%
3	SE	Stockholm	88%
4	NL	Limburg (NL)	86%
5	NL	Noord-Brabant	85%
6	DE	Niedersachsen (Braunschweig, Hannover)	85%
8	DE	Nordrhein-Westfalen (Düsseldorf, Köln, Münster, Arnsberg)	84%
12	DE	Bayern (Oberbayern)	83%
13	DE	Rheinland-Pfalz (Trier)	83%
14	SE	Sydsverige	82%
15	SE	Norra Mellansverige	81%
16	DE	Baden-Württemberg (Stuttgart, Karlsruhe, Tübingen)	81%
19	DE	Saarland	80%
20	FI	Helsinki-Uusimaa	80%
21	BE	Prov. Vlaams-Brabant	79%
22	BE	Prov. Antwerpen	77%
23	DE	Sachsen	76%
24	BE	Prov. Limburg (BE)	76%
25	FI	Länsi-Suomi	76%
26	FI	Etelä-Suomi	74%
27	FR	Picardie	71%
28	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	71%
29	FR	Midi-Pyrénées	70%
30	ES	Illes Balears	69%
31	FR	Alsace	69%
32	BE	Prov. Hainaut	68%
33	FR	Lorraine	68%
34	FR	Nord-Pas-de-Calais	67%
35	BE	Prov. Namur	65%
36	MT	Malta	63%
37	BE	Prov. Liège	62%
38	ES	La Rioja	60%
Europese Unie (27)			64%
Vlaams Gewest			77%

Bron: Eurostat | Cijfers voor de Duitse regio's zijn niet beschikbaar op NUTS2-niveau maar werden toegekend op niveau van de ruimere regio (NUTS1)

Ambitielijn 8

Een digitale turbo op maat van ieder bedrijf en sector

Om de KPI's voor ambitielijn 8 te monitoren zullen we via een bedrijfssurvey een digitale barometer opzetten om te peilen naar het gebruik van ICT en de digitaliseringsgraad bij de Limburgse **bedrijven**. Deze enquête zal voor het eerst worden afgenomen in 2021.

De barometer zal betrekking hebben op volgende indicatoren:

- zakelijk internetgebruik
- E-commerce
- ICT-beveiliging
- automatische gegevensuitwisseling
- gebruik van nieuwe technologieën: big data, cloud computing diensten, IoT, 3D-printing
- beschikbaarheid van IT-specialisten

Ambitielijn 9

Door digitalisering het leidende zorglabo voor de Euregio worden

---

Om de KPI's voor ambitielijn 9 te monitoren zullen we via survey 's een digitale barometer opzetten om te peilen naar de digitaliseringsgraad bij enerzijds de Limburgse **zorgvrager** en anderzijds de Limburgse **zorgverstreker**. De enquêtes zullen voor het eerst worden afgenomen in 2021.

De barometers zullen zich richten op de 'digitale zorggeletterdheid' van zorgvrager en zorgverstreker en zullen betrekking hebben op volgende indicatoren:

- digitale vaardigheden van de Limburgse zorg- en welzijnsverstreker
- mate waarin de Limburger gebruik maakt van innovatieve digitale zorgtoepassingen
- mate van beschikbaarheid van uitwisselbare data in de gezondheidszorg

Een inclusief Limburg

Ambitielijn 10

Maximale ontplooiingskansen voor iedere Limburger garanderen

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

10.1. Aandeel leerlingen met schoolse achterstand in het lager onderwijs

Volgens woonplaats van de leerling

	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Limburg	11,1%	10,4%	10,2%	9,9%	10,2%
Vlaanderen	12,8%	12,2%	11,9%	11,6%	11,6%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-1,7	-1,8	-1,7	-1,7	-1,4

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming | Schoolse achterstand duidt op leerjaren vertraging die een leerling oploopt ten aanzien van het leerjaar waarin hij zich zou bevinden als hij normaal zou vorderen en bij een normale instap.

10.2. Participatie aan doorstroomopleidingen in het secundair onderwijs

Verdeling van het aantal leerlingen naar onderwijsvorm in de 2de graad/2de leerjaar SO (volgens woonplaats van de leerling) (in %)

LIMBURG	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
ASO	41,1%	41,5%	41,6%	42,3%	41,6%
BSO	24,3%	23,7%	23,4%	23,3%	23,4%
KSO	2,5%	2,8%	2,9%	2,5%	2,3%
TSO	32,1%	31,9%	32,0%	31,9%	32,8%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
VLAANDEREN	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
ASO	44,4%	44,6%	45,2%	45,4%	45,4%
BSO	22,0%	21,9%	21,6%	21,2%	21,0%
KSO	2,2%	2,2%	2,3%	2,2%	2,3%
TSO	31,5%	31,2%	30,9%	31,1%	31,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming

10.3. STEM-instroom

Leerlingen in STEM-richtingen in 3de graad/1ste leerjaar secundair onderwijs

Aantal leerlingen	'18-'19
Limburg	4.119
Vlaanderen	29.726
% Limburg in Vlaanderen	13,9%
Aandeel in totale leerlingenpopulatie	'18-'19
Limburg	45,2%
Vlaanderen	44,6%

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming | Cijfers naar vestigingsplaats van de school

10.4. Participatie van generatiestudenten aan bacheloropleidingen

Verdeling van het aantal generatiestudenten naar type bacheloropleiding (volgens woonplaats van de student) (in %)

LIMBURG	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Professioneel gerichte bachelor (PBA)	57,4%	58,7%	57,9%	58,3%	57,0%
Academisch gerichte bachelor (ABA)	42,6%	41,3%	42,1%	41,7%	43,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
VLAANDEREN	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Professioneel gerichte bachelor (PBA)	56,5%	56,8%	56,0%	55,3%	54,4%
Academisch gerichte bachelor (ABA)	43,5%	43,2%	44,0%	44,7%	45,6%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming

Noot: Een generatiestudent is een student die zich, in een bepaald academiejaar, voor het eerst inschrijft voor een professioneel of academisch gerichte bachelor in het Vlaamse hoger onderwijs.

Europese benchmarkregio's

10.5. Aandeel vroegtijdige schoolverlaters (18-24 jaar) (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Sydsverige	5,2
2	BE	Prov. Vlaams-Brabant	5,9
3	SE	Stockholm	5,9
4	NL	Utrecht	6,4
5	BE	Prov. Limburg (BE)*	6,3
6	FR	Lorraine	6,6
7	FI	Etelä-Suomi	6,7
8	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	7,0
9	DE	Oberbayern	7,1
10	FR	Alsace	7,1
11	FI	Länsi-Suomi	7,2
12	FI	Helsinki-Uusimaa	7,2
13	BE	Prov. Antwerpen	7,3
14	FR	Midi-Pyrénées	7,7
15	DE	Dresden	7,8
16	DE	Tübingen	7,9
17	DE	Karlsruhe	8,3
19	NL	Noord-Brabant	9,4
20	NL	Limburg (NL)	9,4
21	DK	Hovedstaden	9,5
22	DE	Münster	9,7
23	FR	Picardie	10,0
24	DE	Braunschweig	10,1
25	BE	Prov. Namur*	10,1
18	SE	Norra Mellansverige*	10,6
26	DE	Köln	10,7
27	DE	Stuttgart	11,1
28	FR	Nord-Pas-de-Calais	11,3
29	DE	Saarland	11,7
30	BE	Prov. Hainaut	11,8
31	BE	Prov. Liège	11,9
32	DE	Düsseldorf	12,1
33	DE	Arnsberg	12,7
34	DE	Hannover	12,9
35	DE	Trier	13,4
36	ES	La Rioja*	13,9
37	MT	Malta	17,2
38	ES	Illes Balears	24,2
Europese Unie (27)			10,2
Vlaams Gewest			6,2

Bron: Eurostat | * = door Eurostat aangegeven regio's met data van lagere betrouwbaarheid | Vroegtijdig schoolverlater = geen eindexamen secundair onderwijs en niet in opleiding

10.6. Aandeel laaggeschoolden in de bevolking tussen 25 en 64 jaar (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	DE	Dresden	4,8
2	FI	Länsi-Suomi	9,4
3	DE	Oberbayern	10,0
4	FI	Helsinki-Uusimaa	10,4
5	DE	Trier	10,6
6	FI	Etelä-Suomi	10,6
7	SE	Stockholm	12,2
8	DE	Karlsruhe	13,7
9	DE	Tübingen	13,7
10	BE	Prov. Vlaams-Brabant	13,8
11	DE	Braunschweig	13,9
12	DK	Hovedstaden	14,1
13	DE	Stuttgart	14,3
14	FR	Midi-Pyrénées	14,3
15	DE	Hannover	14,6
16	SE	Sydsverige	15,3
17	NL	Utrecht	15,5
18	DE	Münster	15,7
19	DE	Saarland	15,9
20	DE	Köln	16,6
21	FR	Alsace	16,9
22	SE	Norra Mellansverige	17,4
23	DE	Düsseldorf	18,4
24	DE	Arnsberg	18,4
25	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	20,1
26	BE	Prov. Limburg (BE)	20,4
27	FR	Lorraine	20,6
28	BE	Prov. Antwerpen	20,9
29	NL	Noord-Brabant	20,9
30	FR	Nord-Pas-de-Calais	21,3
31	BE	Prov. Namur	23,3
32	NL	Limburg (NL)	25,3
33	BE	Prov. Liège	26,1
34	FR	Picardie	27,3
35	BE	Prov. Hainaut	27,8
36	ES	La Rioja	38,4
37	ES	Illes Balears	41,4
38	MT	Malta	44,2
Europese Unie (27)			21,6
Vlaams Gewest			18,4

Bron: Eurostat | Laaggeschoold = hoogstens diploma secundair onderwijs (ISCED 0-2)

10.7. Aandeel middengespoolden in de bevolking tussen 25 en 64 jaar (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	DE	Dresden	63,7
2	DE	Trier	60,0
3	DE	Saarland	59,1
4	DE	Münster	58,6
5	DE	Arnsberg	58,5
6	DE	Hannover	57,0
7	DE	Braunschweig	56,9
8	DE	Düsseldorf	55,1
9	DE	Tübingen	54,4
10	DE	Karlsruhe	53,4
11	DE	Köln	52,5
12	DE	Stuttgart	51,4
13	DE	Oberbayern	49,5
14	SE	Norra Mellansverige	49,0
15	FR	Alsace	47,8
16	FI	Länsi-Suomi	46,9
17	FI	Etelä-Suomi	46,9
18	FR	Lorraine	46,4
19	FR	Nord-Pas-de-Calais	45,7
20	FR	Picardie	44,8
21	BE	Prov. Limburg (BE)	42,9
22	FR	Midi-Pyrénées	41,2
23	NL	Limburg (NL)	41,1
24	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	41,0
25	NL	Noord-Brabant	40,9
26	BE	Prov. Hainaut	40,2
27	BE	Prov. Antwerpen	39,1
28	SE	Sydsverige	39,1
29	BE	Prov. Namur	39,0
30	BE	Prov. Vlaams-Brabant	37,0
31	BE	Prov. Liège	36,5
32	FI	Helsinki-Uusimaa	35,9
33	SE	Stockholm	34,8
34	DK	Hovedstaden	33,7
35	NL	Utrecht	31,9
36	ES	Illes Balears	26,7
37	MT	Malta	26,7
38	ES	La Rioja	23,3
Europese Unie (27)			46,8
Vlaams Gewest			40,6

Bron: Eurostat | Middengespoold = diploma hoger secundair en post secundair niet-hoger onderwijs (ISCED 3-4)

Ambitielijn 11

Een arbeidsmarkt realiseren die niemand achterlaat

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

11.1. Arbeidsmarktdeelname van de bevolking – Activiteitsgraad

Aandeel van de beroepsbevolking (werkenden en werkzoekenden) in de totale bevolking op arbeidsleeftijd (in %)

15- tot 64-jarigen	2017	2018	2019	2020
Limburg	70,0%	70,5%	70,7%	69,5%
Vlaanderen	70,6%	71,8%	72,7%	71,9%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-0,6	-1,3	-2,0	-2,4
55- tot 64-jarigen	2017	2018	2019	2020
Limburg	47,3%	48,7%	49,6%	50,8%
Vlaanderen	51,9%	54,1%	56,5%	57,3%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-4,6	-5,4	-6,9	-6,5
20- tot 64-jarigen, laaggeschoold	2017	2018	2019	2020
Limburg	54,2%	50,6%	56,4%	50,7%
Vlaanderen	55,9%	55,5%	57,3%	55,9%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-1,7	-4,9	-0,9	-5,2

Bron: Statbel / Eurostat | Door een tijdreeksbreuk in de data is 2017 hier het startjaar | Laaggeschoold = diploma max. lager secundair onderwijs (ISCED 0-2)

11.2. Werkzame bevolking – Werkzaamheidsgraad

Aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (in %)

20- tot 64-jarigen	2017	2018	2019	2020
Limburg	72,0%	72,3%	72,4%	71,9%
Vlaanderen	73,0%	74,6%	75,5%	74,7%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-1,0	-2,3	-3,1	-2,8
55- tot 64-jarigen	2017	2018	2019	2020
Limburg	45,8%	47,5%	47,9%	49,5%
Vlaanderen	49,5%	52,5%	54,9%	55,7%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-3,7	-5,0	-7,0	-6,2
20- tot 64-jarigen, laaggeschoold	2017	2018	2019	2020
Limburg	50,7%	47,3%	53,8%	48,2%
Vlaanderen	51,5%	52,1%	54,2%	52,9%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-0,8	-4,8	-0,4	-4,7

Bron: Statbel / Eurostat | Door een tijdreeksbreuk in de data is 2017 hier het startjaar | Laaggeschoold = diploma max. lager secundair onderwijs (ISCED 0-2)

11.3. Werkzoekende bevolking – Werkzoekendengraad VDAB

Aandeel werkzoekenden (nwwz) in de beroepsbevolking (in %)

18- tot 64-jarigen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	8,5%	7,9%	7,1%	6,4%	6,0%	6,3%
Vlaanderen	7,8%	7,5%	7,0%	6,4%	6,0%	6,3%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	0,7	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1
55- tot 64-jarigen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	4,5%	4,8%	6,2%	9,6%	9,1%	8,7%
Vlaanderen	7,1%	6,1%	9,8%	8,5%	8,0%	7,8%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-2,6	-1,3	-3,6	1,1	1,1	0,9
18- tot 24-jarigen	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Limburg	15,2%	16,1%	19,7%	14,2%	13,6%	15,0%
Vlaanderen	11,3%	13,6%	16,0%	14,1%	13,2%	14,3%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	3,9	2,5	3,7	0,1	0,4	0,7

Bron: VDAB | Jaargemiddelden

Europese benchmarkregio's

11.4. Activiteitsgraad 55- tot 64-jarigen (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Stockholm	82,7
2	SE	Norra Mellansverige	80,5
3	DE	Stuttgart	80,0
4	SE	Sydsverige	79,6
5	DE	Tübingen	79,4
6	DE	Oberbayern	79,4
7	DE	Karlsruhe	77,8
8	DE	Dresden	77,7
9	NL	Utrecht	75,1
10	FI	Helsinki-Uusimaa	74,4
11	DK	Hovedstaden	74,3
12	NL	Noord-Brabant	73,9
13	DE	Braunschweig	73,7
14	DE	Hannover	73,2
15	DE	Münster	72,9
16	DE	Trier	72,8
17	DE	Köln	72,5
18	FI	Länsi-Suomi	72,4
19	DE	Arnsberg	70,5
20	DE	Düsseldorf	70,1
21	FI	Etelä-Suomi	69,5
22	NL	Limburg (NL)	68,6
23	DE	Saarland	68,4
24	ES	La Rioja	66,6
25	ES	Illes Balears	65,2
26	BE	Prov. Vlaams-Brabant	61,3
27	FR	Alsace	59,9
28	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	58,3
29	FR	Midi-Pyrénées	57,7
30	BE	Prov. Antwerpen	55,9
31	FR	Lorraine	52,9
32	BE	Prov. Liège	52,2
33	MT	Malta	51,8
34	BE	Prov. Namur	50,3
35	BE	Prov. Limburg (BE)	49,6
36	FR	Nord-Pas-de-Calais	47,4
37	FR	Picardie	47,0
38	BE	Prov. Hainaut	43,0
Europese Unie (27)			62,3
Vlaams Gewest			56,5

Bron: Eurostat | Activiteitsgraad = aandeel van de beroepsbevolking (werkenden en werkzoekenden) in de bevolking

11.5. Activiteitsgraad laaggeschoolden, 20 tot 64 jaar (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Stockholm	79,6
2	ES	La Rioja	78,0
3	ES	Illes Balears	77,5
4	DE	Oberbayern	74,5
5	DE	Stuttgart	74,0
6	DE	Karlsruhe	73,5
7	SE	Norra Mellansverige	73,2
8	DE	Tübingen	71,6
9	DE	Trier	70,5
10	SE	Sydsverige	70,3
11	MT	Malta	68,9
12	NL	Noord-Brabant	68,8
13	NL	Utrecht	68,0
14	DK	Hovedstaden	67,5
15	DE	Braunschweig	66,7
16	DE	Münster	65,9
17	DE	Dresden	65,8
18	FR	Alsace	65,2
19	DE	Saarland	65,0
20	DE	Hannover	64,8
21	DE	Köln	63,9
22	DE	Arnsberg	63,4
23	FR	Midi-Pyrénées	62,6
24	FI	Helsinki-Uusimaa	61,8
25	DE	Düsseldorf	61,3
26	NL	Limburg (NL)	60,4
27	FR	Picardie	59,9
28	FI	Etelä-Suomi	59,6
29	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	59,1
30	FI	Länsi-Suomi	58,1
31	FR	Lorraine	57,7
32	BE	Prov. Vlaams-Brabant	56,9
33	BE	Prov. Limburg (BE)	56,4
34	BE	Prov. Antwerpen	55,3
35	FR	Nord-Pas-de-Calais	49,3
36	BE	Prov. Namur	49,2
37	BE	Prov. Liège	46,0
38	BE	Prov. Hainaut	42,5
Europese Unie (27)			64,2
Vlaams Gewest			57,3

Bron: Eurostat | Activiteitsgraad = aandeel van de beroepsbevolking (werkenden en werkzoekenden) in de bevolking

11.6. Werkzaamheidsgraad 20- tot 64-jarigen (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Stockholm	84,9
2	DE	Oberbayern	84,8
3	DE	Tübingen	83,8
4	DE	Stuttgart	83,6
5	DE	Trier	83,3
6	DE	Dresden	83,1
7	NL	Utrecht	82,6
8	DE	Karlsruhe	81,8
9	NL	Noord-Brabant	81,8
10	DK	Hovedstaden	80,4
11	SE	Norra Mellansverige	80,1
12	FI	Helsinki-Uusimaa	79,7
13	DE	Hannover	79,1
14	DE	Münster	79,0
15	DE	Braunschweig	78,8
16	SE	Sydsverige	78,2
17	DE	Köln	78,0
18	DE	Saarland	77,5
19	NL	Limburg (NL)	77,2
20	DE	Arnsberg	77,1
21	FI	Länsi-Suomi	77,0
22	MT	Malta	76,8
23	DE	Düsseldorf	76,6
24	FI	Etelä-Suomi	76,6
25	BE	Prov. Vlaams-Brabant	76,1
26	BE	Prov. Antwerpen	74,4
27	ES	La Rioja	74,0
28	FR	Alsace	73,6
29	FR	Midi-Pyrénées	73,6
30	BE	Prov. Limburg (BE)	72,4
31	ES	Illes Balears	72,1
32	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	69,9
33	FR	Lorraine	69,7
34	FR	Picardie	69,0
35	BE	Prov. Namur	66,2
36	FR	Nord-Pas-de-Calais	64,7
37	BE	Prov. Liège	64,3
38	BE	Prov. Hainaut	60,9
Europese Unie (27)			73,1
Vlaams Gewest			75,5

Bron: Eurostat | Werkzaamheidsgraad = aandeel werkenden in de bevolking

11.7. Werkzaamheidsgraad 55- tot 64-jarigen (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	DE	Stuttgart	78,4
2	DE	Tübingen	78,4
3	SE	Stockholm	77,8
4	DE	Oberbayern	77,6
5	SE	Norra Mellansverige	77,1
6	DE	Karlsruhe	76,3
7	SE	Sydsverige	75,4
8	DE	Dresden	75,0
9	NL	Utrecht	72,6
10	DE	Braunschweig	72,1
11	DK	Hovedstaden	71,5
12	NL	Noord-Brabant	71,5
13	DE	Trier	71,4
14	DE	Hannover	71,3
15	DE	Münster	71,0
16	DE	Köln	70,4
17	FI	Helsinki-Uusimaa	69,4
18	DE	Arnsberg	68,4
19	DE	Düsseldorf	68,0
20	FI	Länsi-Suomi	68,0
21	NL	Limburg (NL)	67,1
22	DE	Saarland	66,0
23	FI	Etelä-Suomi	65,7
24	BE	Prov. Vlaams-Brabant	59,3
25	ES	La Rioja	59,2
26	ES	Illes Balears	58,6
27	FR	Alsace	57,1
28	FR	Midi-Pyrénées	55,1
29	BE	Prov. Antwerpen	54,5
30	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	53,5
31	MT	Malta	51,1
32	BE	Prov. Liège	49,7
33	FR	Lorraine	49,4
34	BE	Prov. Namur	48,7
35	BE	Prov. Limburg (BE)	47,9
36	FR	Nord-Pas-de-Calais	44,0
37	FR	Picardie	43,8
38	BE	Prov. Hainaut	40,8
Europese Unie (27)			59,1
Vlaams Gewest			54,9

Bron: Eurostat | Werkzaamheidsgraad = aandeel werkenden in de bevolking

11.8. Werkzaamheidsgraad laaggeschoolden, 20 tot 64 jaar (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	DE	Oberbayern	71,0
2	DE	Stuttgart	69,9
3	DE	Karlsruhe	69,6
4	ES	La Rioja	68,6
5	DE	Trier	68,4
6	DE	Tübingen	68,1
7	SE	Stockholm	67,5
8	ES	Illes Balears	66,9
9	MT	Malta	66,0
10	NL	Noord-Brabant	65,6
11	NL	Utrecht	65,3
12	DK	Hovedstaden	62,2
13	DE	Braunschweig	61,0
14	DE	Münster	59,4
15	SE	Norra Mellansverige	58,7
16	NL	Limburg (NL)	58,3
17	DE	Köln	58,1
18	DE	Saarland	57,9
19	DE	Hannover	57,4
20	DE	Arnsberg	56,8
21	SE	Sydsverige	56,6
22	DE	Düsseldorf	55,5
23	DE	Dresden	55,5
24	FR	Midi-Pyrénées	55,1
25	FR	Alsace	54,9
26	FI	Helsinki-Uusimaa	54,2
27	BE	Prov. Limburg (BE)	53,8
28	BE	Prov. Vlaams-Brabant	53,0
29	FI	Etelä-Suomi	52,8
30	BE	Prov. Antwerpen	52,0
31	FI	Länsi-Suomi	51,5
32	FR	Picardie	51,3
33	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	50,4
34	FR	Lorraine	49,2
35	BE	Prov. Namur	42,2
36	BE	Prov. Liège	39,4
37	FR	Nord-Pas-de-Calais	37,6
38	BE	Prov. Hainaut	34,4
Europese Unie (27)			55,7
Vlaams Gewest			54,2

Bron: Eurostat | Werkzaamheidsgraad = aandeel werkenden in de bevolking

11.9. Aandeel NEET-jongeren (Not in Employment, Education or Training) (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	NL	Utrecht	3,4
2	DE	Tübingen	3,7
3	DE	Oberbayern	3,7
4	DE	Dresden	4,1
5	NL	Noord-Brabant	4,3
6	DE	Karlsruhe	4,7
7	SE	Stockholm	5,0
8	DE	Münster	5,1
9	SE	Sydsverige	5,1
10	DE	Köln	5,4
11	DE	Stuttgart	5,5
12	DE	Saarland	5,6
13	DE	Braunschweig	6,0
14	NL	Limburg (NL)	6,3
15	BE	Prov. Vlaams-Brabant	6,4
16	FI	Helsinki-Uusimaa	6,5
17	DE	Arnsberg	7,0
18	DE	Düsseldorf	7,1
19	DK	Hovedstaden	7,5
20	BE	Prov. Antwerpen	7,8
21	FR	Midi-Pyrénées	7,8
22	DE	Hannover	8,0
23	BE	Prov. Limburg (BE)	8,2
24	FI	Etelä-Suomi	8,3
25	SE	Norra Mellansverige	8,3
26	MT	Malta	8,6
27	ES	La Rioja	9,0
28	FR	Picardie	9,1
29	FI	Länsi-Suomi	9,2
30	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	9,7
31	FR	Lorraine	10,0
32	BE	Prov. Liège	10,1
33	FR	Alsace	10,1
34	BE	Prov. Namur	10,6
35	ES	Illes Balears	12,8
36	BE	Prov. Hainaut	12,9
37	FR	Nord-Pas-de-Calais	14,1
38	DE	Trier	nb
Europese Unie (27)			10,1
Vlaams Gewest			7,5

Bron: Eurostat | nb = niet beschikbaar | Deze indicator duidt op het aandeel 15- tot 24-jarigen dat noch een opleiding volgt, noch aan het werk is

Ambitielijn 12

Een omgeving creëren waarin elk talent kan groeien

Evolutie in Limburg en Vlaanderen

12.1. Aandeel 25- tot 64-jarigen dat in periode van 12 maanden deelnam aan vorming of opleiding

	2017	2018	2019
Limburg	20,2%	19,2%	25,8%
Vlaanderen	22,9%	22,4%	23,0%
Kloof Limburg t.o.v. Vlaanderen (in ppt)	-2,7	-3,2	2,8

Bron: Statbel / Steunpunt Werk | Door een tijdreeksbreuk in de data is 2017 hier het startjaar | De indicator heeft betrekking op formeel, niet-formeel en informeel leren

12.2. Aantal gestarte overeenkomsten Syntra

LIMBURG	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Duaal leren	16	76	227	208
Leren & Werken (Leertijd en Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs)	506	596	528	422
Totaal	522	672	755	630
VLAANDEREN	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Duaal leren	105	503	1.353	1.664
Leren & Werken (Leertijd en Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs)	3.222	4.236	3.964	3.277
Totaal	3.327	4.739	5.317	4.941
% Limburg in Vlaanderen (in totaal)	15,7%	14,2%	14,2%	12,8%

Bron: Syntra

12.3. Aantal inschrijvingen in het volwassenenonderwijs

LIMBURG	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Basiseducatie	7.894	8.243	8.689	8.843
Secundair Volwassenenonderwijs	31.391	30.634	30.409	29.942
Hoger Beroepsonderwijs	1.865	1.952	2.068	1.941
Specifieke Lerarenopleiding	1.104	1.086	1.028	851
Totaal	42.254	41.915	42.194	41.577
VLAANDEREN	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Basiseducatie	53.249	56.557	59.720	59.025
Secundair Volwassenenonderwijs	264.363	263.273	259.075	253.478
Hoger Beroepsonderwijs	15.706	15.058	14.813	13.985
Specifieke Lerarenopleiding	7.686	7.471	6.860	6.038
Totaal	341.004	342.359	340.468	332.526
% Limburg in Vlaanderen (in totaal)	12,4%	12,2%	12,4%	12,5%
Aandeel in volwassen bevolking (18+)	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Limburg	6,0%	5,9%	5,9%	5,8%
Vlaanderen	6,5%	6,5%	6,4%	6,3%

Bron: Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Vorming (via Provincies in Cijfers) | Een individuele cursist kan zich meermaals inschrijven voor een opleiding waardoor dubbelstellingen mogelijk zijn

12.4. Deelname van werkzoekenden aan competentieversterkende acties VDAB

LIMBURG	2017	2018	2019	2020
Aantal acties	13.793	12.542	12.997	10.025
Aantal personen	8.188	7.528	7.624	6.297
VLAANDEREN	2017	2018	2019	2020
Aantal acties	83.433	82.564	85.644	67.415
Aantal personen	48.772	48.861	50.075	41.015

Bron: VDAB | Competentieversterkende opleidingsacties (opleidingen en werkplekleren) gevolgd door werkzoekenden, naar woonplaats/verblijfplaats van de cursist

Europese benchmarkregio's

12.5. Aandeel 25- tot 64-jarigen dat deelneemt aan vorming of opleiding (2019)

Rank	Land	Regio	%
1	SE	Sydsverige	35,8
2	SE	Stockholm	35,7
3	FI	Helsinki-Uusimaa	32,6
4	SE	Norra Mellansverige	30,5
5	FI	Länsi-Suomi	28,5
6	DK	Hovedstaden	27,8
7	FI	Etelä-Suomi	26,7
8	FR	Midi-Pyrénées	24,5
9	NL	Utrecht	22,9
10	FR	Alsace	21,0
11	FR	Lorraine	20,6
12	NL	Noord-Brabant	17,7
13	FR	Nord-Pas-de-Calais	17,4
14	FR	Provence-Alpes-Côte d'Azur	16,7
15	NL	Limburg (NL)	16,7
16	FR	Picardie	14,6
17	MT	Malta	11,9
18	ES	La Rioja	10,6
19	ES	Illes Balears	10,6
20	BE	Prov. Vlaams-Brabant	9,5
21	DE	Karlsruhe	9,4
22	DE	Dresden	9,4
23	DE	Braunschweig	9,3
24	DE	Stuttgart	8,9
25	DE	Hannover	8,9
26	DE	Tübingen	8,8
27	DE	Münster	8,7
28	DE	Arnsberg	8,5
29	DE	Oberbayern	8,4
30	BE	Prov. Antwerpen	8,2
31	BE	Prov. Limburg (BE)	8,2
32	DE	Köln	8,2
33	DE	Saarland	7,5
34	DE	Trier	7,3
35	BE	Prov. Liège	7,2
36	DE	Düsseldorf	7,1
37	BE	Prov. Namur	6,7
38	BE	Prov. Hainaut	4,6
Europese Unie (27)			10,8
Vlaams Gewest			8,6

Bron: Eurostat | Het betreft hier de deelname aan vorming of opleiding in een referentieperiode van 4 weken (Labour Force Survey)

Bijlage - Overzicht Europese benchmarkregio's

Voor de selectie van de 38 (37 + Limburg) opgenomen Europese benchmarkregio's (op Europees NUTS2 niveau) werden 5 invalshoeken meegenomen:

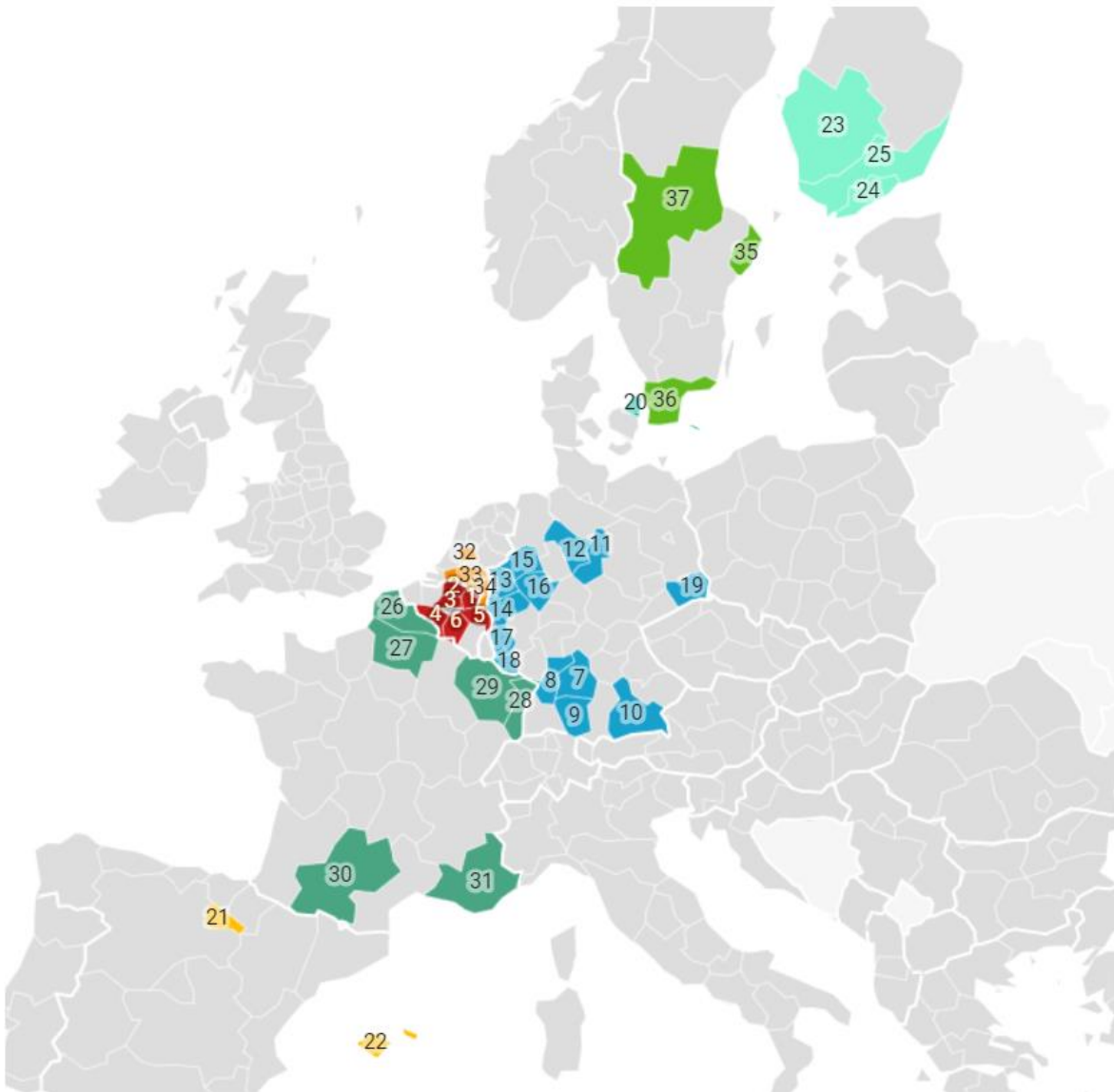
1. Aan Limburg **aangrenzende regio's**
2. Regio's uit de **Euregio**
3. Benchmarkregio's of 'Peer Regions' uit de **Europese Regional Competitiveness Index (RCI) 2019** voor **Limburg** (cf. 15 regio's met vergelijkbaar GDP per capita in periode 2015-2017)
4. De **VARIO-benchmarkregio's** voor **Vlaanderen**, exclusief de Zwitserse regio's (aangezien hierover geen Eurostat-data beschikbaar zijn)
5. Europese regio's met een **mijnverleden**

	NUTS1_ID	NUTS1	NUTS2_ID	NUTS2 label	Invalshoek
BE	BE2	Vlaams Gewest	BE21	Antwerpen	aangrenzende provincie
BE	BE2	Vlaams Gewest	BE22	Limburg (BE)	Limburg
BE	BE2	Vlaams Gewest	BE24	Vlaams-Brabant	aangrenzende provincie
BE	BE3	Waals Gewest	BE32	Hainaut	Belgische mijnen
BE	BE3	Waals Gewest	BE33	Liège	Belgische mijnen / Euregio
BE	BE3	Waals Gewest	BE35	Namur	Belgische mijnen
DE	DE1	Baden-Württemberg	DE11	Stuttgart	VARIO Benchmarkregio
DE	DE1	Baden-Württemberg	DE12	Karlsruhe	VARIO Benchmarkregio
DE	DE1	Baden-Württemberg	DE14	Tübingen	VARIO Benchmarkregio
DE	DE2	Bayern	DE21	Oberbayern	VARIO Benchmarkregio
DE	DE9	Niedersachsen	DE91	Braunschweig	Rammelsberg mijnen
DE	DE9	Niedersachsen	DE92	Hannover	Rammelsberg mijnen
DE	DEA	Nordrhein-Westfalen	DEA1	Düsseldorf	Ruhrgebied
DE	DEA	Nordrhein-Westfalen	DEA2	Köln	Euregio / Duitse mijnen
DE	DEA	Nordrhein-Westfalen	DEA3	Münster	Ruhrgebied
DE	DEA	Nordrhein-Westfalen	DEA5	Arnsberg	Ruhrgebied
DE	DEB	Rheinland-Pfalz	DEB2	Trier	RCI
DE	DEC	Saarland	DEC0	Saarland	Duitse mijnen
DE	DED	Sachsen	DED2	Dresden	RCI
DK	DK0	Danmark	DK01	Hovedstaden	VARIO Benchmarkregio
ES	ES2	Noreste (ES)	ES23	La Rioja	RCI
ES	ES5	Este (ES)	ES53	Illes Balears	RCI
FI	FI1	Manner-Suomi	FI19	Länsi-Suomi	RCI
FI	FI1	Manner-Suomi	FI1B	Helsinki-Uusimaa	VARIO Benchmarkregio
FI	FI1	Manner-Suomi	FI1C	Etelä-Suomi	RCI
FR	FR3	Nord Pas-de-Calais	FRE1	Nord Pas-de-Calais	Franse mijnen - Hauts-de-France
FR	FR2	Bassin Parisien	FRE2	Picardie	Franse mijnen - Hauts-de-France
FR	FRF	Alsace - Champagne-Ardenne - Lorraine	FRF1	Alsace	RCI
FR	FR4	Est	FRF3	Lorraine	Franse mijnen
FR	FRJ	Languedoc-Roussillon - Midi-Pyrénées	FRJ2	Midi-Pyrénées	RCI
FR	FRL	Provence-Alpes-Côte d'Azur	FRL0	Provence-Alpes-Côte d'Azur	RCI

MT	MT0	Malta	MT00	Malta	RCI
NL	NL3	West-Nederland	NL31	Utrecht	VARIO Benchmarkregio
NL	NL4	Zuid-Nederland	NL41	Noord-Brabant	VARIO Benchmarkregio
NL	NL4	Zuid-Nederland	NL42	Limburg (NL)	Euregio / Nederlandse mijnen
SE	SE1	Östra Sverige	SE11	Stockholm	VARIO Benchmarkregio
SE	SE2	Södra Sverige	SE22	Sydsverige	VARIO Benchmarkregio
SE	SE3	Norra Sverige	SE31	Norra Mellansverige	RCI

Europese benchmarkregio's

- 01 - Prov. Limburg (BE)   02 - Prov. Antwerpen   03 - Prov. Vlaams-Brabant   04 - Prov. Hainaut
- 05 - Prov. Liège   06 - Prov. Namur   07 - Stuttgart   08 - Karlsruhe   09 - Tübingen   10 - Oberbayern
- 11 - Braunschweig   12 - Hannover   13 - Düsseldorf   14 - Köln   15 - Münster
- 16 - Arnsberg   17 - Trier   18 - Saarland   19 - Dresden   20 - Hovedstaden   21 - La Rioja
- 22 - Illes Balears   23 - Länsi-Suomi   24 - Helsinki-Uusimaa   25 - Etelä-Suomi   26 - Nord-Pas-de-Calais
- 27 - Picardie   28 - Alsace   29 - Lorraine   30 - Midi-Pyrénées   31 - Provence-Alpes-Côte d'Azur
- 32 - Utrecht   33 - Noord-Brabant   34 - Limburg (NL)   35 - Stockholm   36 - Sydsverige
- 37 - Norra Mellansverige

Noot: Malta is niet opgenomen op de kaart

Contact

UHasselt

Martelarenlaan 42
3500 Hasselt
T +32 11 26 81 11
info@uhasselt.be

POM Limburg

Corda Campus, gebouw 6B
Kempische Steenweg 303/101
3500 Hasselt
T +32 11 30 01 00
info@pomlimburg.be

SALKturbodesk

Directie Ondernemen provincie Limburg
De heer Kristof Santermans
Provincie Limburg
Universiteitslaan 1
B-3500 Hasselt
T +32 11 23 74 37
ondernemen@limburg.be
www.limburg.be/subsidies

Het SALKturbo plan wordt
gerealiseerd met de steun van:

Vlaamse
overheid

.be

